

* * *

Tinch indómit l' ideal:
ni soch clássich ni romántich,
cant en llengua maternal,
desitjós que sia 'l cántich
verdader y natural.

Desconech la gentil forma
qu' estrefá l' or cisellat:
mon cant al poble 's conforma,
y com ell, cerca per norma
l' esperit de veritat.

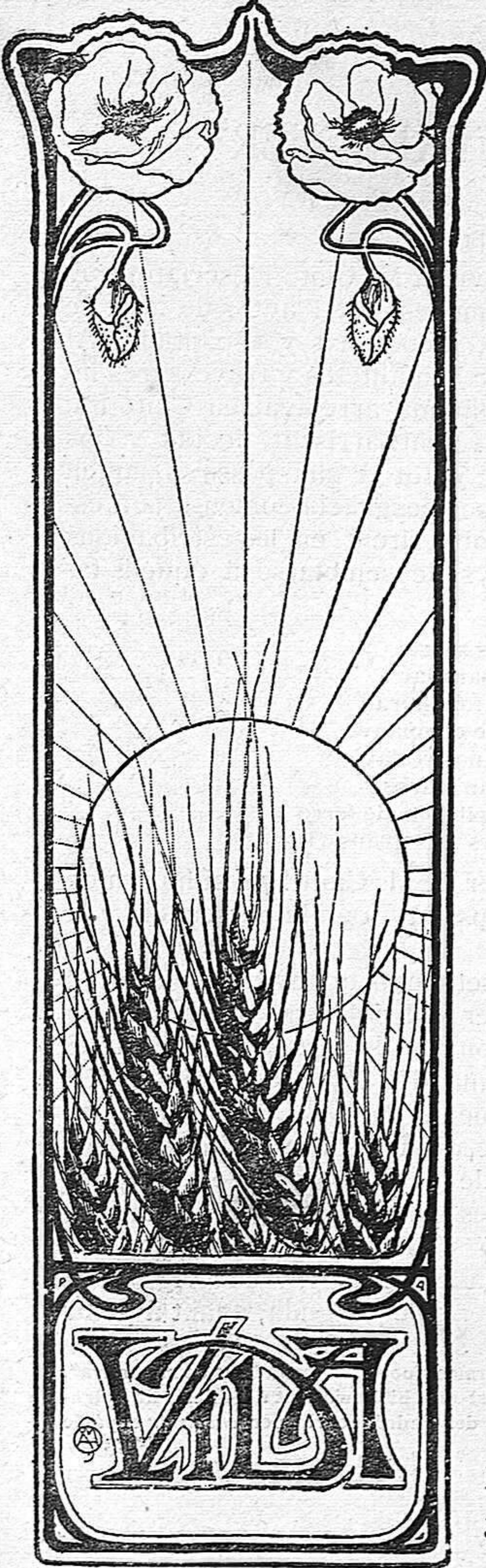
Per ço llig sempre en lo llibre
del cor, que no sap mentir,
y escolt que 'm diu cada fibra
cuan de dol ó de pler vivra
per poderlo traduhir.

† Marián AGUILÓ
Mestre en Gay Saber

Núm. 23.

31 Desembre, 1902.

MOSSÉN JACINTO VERDAGUER

(RECORTS DE MA PETITESA)

II

No devia haver tractat gayre á M. Cinto l' escriptor que ha afirmat, no fa gayres setmanes, que l' autor de "Nit de sanch" era un caràcter moix, acoquinat y espantadís. Al revés, sense propassarse may á malifetes y travessures indignes de la pietat que en s' ànima arrelava, en Cinto fou ja de petit un temperament valent, arriscat, decidit y fins batusser; puig siguent tallat, y tot d' una pessa, d' aquell antich llenyam catalá, (que, per desgracia comensa ja á escassejar), siguent fill de un poble situat en les estribacions del Montseny, no podia menys de semblarse á aquells fadrins de montanya, los qui

Com el delit los sobra
s' agradan de barallar
si 'ls falta gent forastera
ja se 'n baten de companys
Batussers com nostres avis
á voltas semblan alarbs,
mes dintre aquells pits de ferro
hi baten els cors mes grans. (1)

¡Y si ho era de gran el cor de M. Cinto! ¡Y si ho era de ferro aquell pit que tant temps lluytá ab la persecució y la malaltía!

No tenia mes que sis ó set anys quan l' atreviment, ó millor dit la temeritat de fer cabrioles al voltant d' una barra que hi havia en el segón pis de casa seva, li costá el caurer de pit sobre la barana del balcó del primer pis, ahont quedá penjat uns moments, balansejant fins que per fortuna caigué de la part de dintre, sobre la llosana: per fortuna he dit, puig si cau de part de fora no estotjaria avuy la lliteratura catalana les inimitables joyes del Canigó y de la Atlántida. No per axó s' escarmentá en Cinto. Mes endevant, l' afició á fer gimnasia enfilat en una viga de la Sagrera (2) li valgué una terrible caiguda, anant á petar

(1) Mossen Planas y Feliu, en sa hermosa poesia "Los fadrins de montanya".

(2) La Sagrera era un porxo ó cubert que hi havia junt á l' iglesia de Folgares, davant del Cementiri y no lluny del Padró. Servia per *encantar* el pá de

d' esquena contra el paviment, del que tardá bona estona en axecarse.

Després d' aquesta aventura ja no hi torná mes á fer valentíes inútils, però á ferne per aténycer algun gust ó utilitat ¡ben depressa que va tornarhi! Una de les diversions que mes li plavian, y á mi no 'm desagradavan, era agafar aucells. A instancies del seu pare, en Pep de Torrents, se tancá ab pany y clau l' escala del campanar, per ahont solia passar en Cinto per anar á abastar els nius que hi havia en la teulada de l' iglesia, ab imminent perill de rómprers la crisma, pero no per axó renunciá al plaher de joguinejar ab aquells aucellets que, á semblansa d' ell, havian sigut creats per cantar y refilar lliures é independents per plans y boscuries, y no per afalagar les orelles dels grans del mon, catius y empresonats, anch que fos en gabies d' ivori y argent.

Els diumenges, sortint de Missa matinal, agafavam un *ram*, generalment de roure, guarnit ab *creueres*, ó siga ab payetes untades ab besch y col·locades en forma de creu y en busca d' aucellets nos dirigiam envers aquelles rialleres fondalades de Folgaroles, tan anyorades sempre d' aquell cor tan gran ensemps que senzill de M. Cinto.

—En aquell bosch, me digué un dia, boy senyalantmen un no gayre lluny de casa meva, en aquell bosch he vist un *ram* que seria mes rebó per les creueres!

—Anemlo á trencar, responguí jo tot seguit.

—Oh si ¿y poguer? respongué ell: el guarda bosch, com si endevinés les meves intencions, no 's mou may d' aquells voltants; sembla que 'l vigila. De moment s' ho dexá correr, però aquell *ram* li havia caygut al ull, y després d' alguns dias de mirarlo y rondarlo, se decidí á provar fortuna. Nos dirigirem tots dos cap al bosch, y quedantme jo al peu del corpulent roure per vigilar el guarda-bosch, en Cinto, ab molta llestesa s' enfilá roure amunt per trencar el cobdiat *ram*. Ja era á dalt, ja 's treya de l' ampla faxa la petita destral, ja anava á comensar l' operació, quan, de sobte, vegérem, tots dos plegats, que 'l guarda-bosch s' acostava:

---

les ofrenes, y com que hi havia una taula y dos banchs de pedra, allí se reunian los homes per fumar el cigarret avans de comensar la Missa. Avuy ha desaparegut d' allí el Cementiri y la Sagrera, que tants venerables recorts despertavan.

en Cinto baxá mes que depressa del arbre y nós amagarem tots dos. Després d'una estoneta, en Cinto tragué el caparrrot, y no veyent enloch al guarda, s'enfilá per segona vegada, y

“ab un peu pitja una branca
l'altre va penjim penjám,
una ma rayels agafa
l'altre don cops de destrál (1)

Peró, fos que el guarda sentís la fressa, fos que estés al aguayt, lo cert es que no tardárem en veurerlo venir corrent envers nosaltres. Advertirho en Cinto, saltar del arbre y posarse á correr, lleuger com una dayna, fou tot una cosa. Mes, el ram estava mitj trencat y no era en Cinto amich de dexar les coses á mitj fer: al vespre tot sol torná al bosch y á la claror de la lluna acabá de trencar aquell ram que, pels sustos y mals ratos que nos havia donat, bé podia anomenarse el brot del jardí de les Hespèrides Folgarolenques.

Tenia en Cinto, ensemps que de fogosa fantasia, una robusta constitució física que 'ls trevalls y fatigues mecániques desenrotllaren extraordinariament. Sa educació sòlidament cristiana y 'l caràcter verament catalá de 'n Cinto no consentian que fos un busca-rahons, però en cambi tots els joves de la Plana sabiam bé que á n' el Noy de can Pep de Torrents si se 'l buscava se 'l trobava y que no podia pas jugarse impunement ab la seva paciència. En aquet sentit y sols en aquet sentit pot dirse que era “batusser com nostres avis”. Fins l'única vegada que va pendre l'*ofensiva* fou per defensar á qui no podia tornarshi. Hi havia dos carreters de Sant Juliá de Vilatorra que portavan fexos y carbó á Vich, y per el camí acostumavan á escriassar y fuetejar, sense més ni més, a tres ó quatre seminaristes que procedents de Vich se dirigian á llurs cases. En Cinto ho sapigué y volgué desvesar als dos carreters d'aquella *diversió*. Reuní als estudiants, que espantats ja no s'atrevían á passar per la cárretera, y assegurat de que ells no donavan peu á les *caricies* dels carreters, los digué: “á tal hora

(1) Mossen Planas y Feliu, poesia esmentada.

“os esperaré amagat á tal punt: si os tornen á xurriaque-
 “jar, sortiré al moment, y embestiré á un dels carreters, y
 “vosaltres, tots plegats, tireuse sobre l' altre“. Tal dit, tal
 fet, y l' estofat degué anar bé, puig desde aquell dia, els
 carreters se guardaren prou de dir ni una paraula als no-
 yets de Folgaroles que pujavan del Seminari de Vich. Ab
 el Noy d' en Pep no calia buscarhi bromes.

J. T. DE FOLGAROLAS

(Seguí: á)

RURAL

*Poblet al juliol. Un sol qu' aplanava.
 El carreter tot blanc, am les ulleres
 demunt del nas, vora 'l llindar, adoba
 la llansa de l' arada. No fa gaire
 el Rectô ha atravesat, nua la testa,
 pel carré assoleiat. Tres cuarts ressonan;
 després silenci,—calma.—No mes passa
 el bon senyor marquès, un gran ricatxo
 segut en la berlina, i am la pipa
 a la boca; volent lliurá la mula
 d' una mosca, 's desfoga a cops de tralla;
 molts camperols, i fa fugi am temensa
 els galls i les gallines i les oques.*

FRANCOIS COPPEE.

ELS DESCONEGUTS

Tindria una trentena d' anys aquella pobra que 'm cri-
 dava l' atenció; de cara forsa escaienta, magra, ulls xu-
 glats per la miseria i alguna malaltia, cuberta d' un vestit
 apedessat i net, corria per la ciutat i les masies, am la cu-
 rrua dels pobres, cap jup, el mocador tapantli el front; solia
 ser la darrera d' allargar la ma per a rebre l' escassa al-

moina que la gent una mica acomodada dona als miserables d'ofici. La acompanyaven dos marrecs espavilats, d'ullets blaus i nasset perfilat com ella.

Un die van trucar a la porta de casa. Vaig ferlos entrar. Estavem al bò de l'hivern. Havia nevat. Jo 'ls feia acostar a tots tres a la llar mentres la minyona portava quelcom per a referlos. La pobra, caxalejant-hi pel mitj i pexent a la mainadeta revifada, m'esplicava am veu baixa tot' una historia. Havia quedat viuda; dos germans seus, de pocs cabals, l'havien abandonada, i passava la vida, malaltissa, cussint a voltes en el seu rònec piset, i captant am la seva quitxalla que pujava decandida, com flors sense sol.

El més petitò, desseguida se 'm franquejava. Me 'l posava a la falda i el feia enraonar. Quan vaig despedir aquells tres infelissos, aquell nen tocant am sa maneta calentona les meves calses em deia remenant el caparró:

—Quan jo sigui gran treballaré i guanyaré *cortus*. Llavors tindrem casa gran, gran, mes gran... vosté s'hi escalfarà a casa i li donarem pa blanc també. Fa, mare, que també en menjarem de pa blanc quan jo sigui gran? Fa que sí?

A n'ella li va caure una llàgrima. Jo tancant am cuida-do la porta li deia;

—Que hi passèu sovint per aquí!

Mai mes n'he sabut rès d'aquells miserables. Tan bon cor que devien tenir!

J. MONTSERRAT.

Desembre de 1902.

EL MAR

El monstre dormía, dormía quiet, negre com la nit, confós amb ella; amagat, traïdor, immens i invisible. El lloc que ocupava semblava buit, profón, ple de tenebres, amprò ell estava allí; s'el pressentía; efluvis del seu cos de reptil de sang freda saturaven l'aire i se sentia el blex de sa boca

informa que babejava blanca bromera sobre la finíssima sorra. Respirava xiuxejant, acompassadament, am monotonia.

Jo endevinava allà d'allà sa carcanada recta, inacabable, ecstesa per l'oritzó lacsa i reposada, i sa pell llisanta que onejava am la voluptuositat del repòs hipòcrita. I pensava en sa feresa, en ses rabies d'impotent esclau de la Terra, en ses convulsiones de colós encadenat, en sa fam de cadavres, de tresors i de llágrimes. ¡L'insaciable!

Ara en ses entranyes, dintre aquella quietut de fera enso-pida hi rebullien, milers de besties sanguinaries i d'animals espantables, i era tan grandíós son ventre que ofegava tota remor, i tota lluita i tot moviment quedaven dissimulats, desconeguts, imperceptibles. Ajocat sobre l'abim cobria un món inexplorat, cobant amb avaricia lo que ningú podia robarli, terrible, inmòvil, cego, esfereidor am sa sola presencia.

Estàvem tots dos sols sots l'infinít ont lluien esmortuïdes les estrelles, i entre aquella paorosa solitut vaig sentir l'estrany desitj de tocarlo, de ferli una carícia.

Envolcallat de tenebres vaig avansar calmós, buscantlo a les palpantes; la platja s'esfonzava i la arena molla cru-xia trepitjada per mes plantes tremoloses, i l'alè salabrós d'aquella colossal eczistencia mollava ma cara..... Les meves mans van sentir el seu contacte fret i llefiscós i vaig enretirarles plenes de bromera que al fondres les pessigolejava...

P. BERTRANA.

A PASSAVOLANT

*A la plassa nova, a la plassa gran,
nenes i ninyeres, cada tarde hi van:
Les nenes hi juguen, a passavolant;
les ninyeres seuen.... i van festejant.*

*Els capets enlaire i els rulls voleiant,
els cabells sens ordre i els cossos blincant,
juguen les petites, saltant i cridant.*

*Juguen totes elles a passavolant,
i aquet, puja i baixa i 's va capbussant,
i torna a enlairarse, i va refilant,
mentres elles riuen, tot saltironant,
mentres elles corren, i venen i van.*

*A la plassa nova, a la plassa gran,
nenes i ninyeres, cada tarde hi van:
Les nenes alegres, les nenes saltant
juguen am dos plomes, a passavolant,
les ninyeres joves, també van jugant
amb els cors dels quintos, a passavolant.*

RAFEL MASÓ I VALENTÍ.

EL VESTIT NOU

Tenia sis ò set anys. S'acostaven els dies de Nadal i jo no tenia mes remei que migrarme de debó tot repassant les poques figures que, manques, coxes, ò sense cap m'havien quedat del pessebre de l'any passat. Jo prou els parlava del pessebre a casa, però ells amoxantme la cara em deien que, bueno, que ja 'l fariem, que fos bon minyó; però jo ja conexia, tan menut com era, les poques ganes que aquelles paraules incloïen. Jo prou estirava les faldilles de la mare, quan al passar per l'aparador de cal flequer, qu'era ont venien les figures; veia i contemplava amb els ulls perpelejants i la boca oberta aquell be de Deu; aquella mare donant menjá al seu fill; aquell pastor am barretina portant un xai a coll-cristófol; aquell vellet que s'escalfava a la porta d'una casa de suro; ¡quina casa tan maca aquella! aquell gitano am la mula. etc., etc., però la mare *ni por esas*,—quant el pare estarà bo, em dèia, comprarèm tot axò; tot axò, maco;—i 'm feia un petò a les galtes.

I anaven passant els dies; i jo somniava aquella molsa tan tova adintre d'aquell cistellet que jo i la meva germana duiem un per cada ansa; aquells boxos marins punxaguts plens de boles vermelles; allò 'm desesperava.

Però a casa no estaven per res; el pare mal, molt mal,

segons havia sentit dir un die jo a n' aquell senyor de bigoti i barba negres, d' ulls fondos, que 'm feia tanta por i a qui anomenaven senyor metje. Ah! jo a n' aquet bon senyor li havia agafat odi; se 'm figurava qu' ell en tenia la culpa de que 'l pare estés malalt i jo no pogués fer el pessebre.

* * *

Passaren dies, i una vesprada recordo que la mare 'm va donar una candela encesa, com duien axis metex tota una munió de persones arrengrerades devant del quarto del pare; 'm va fer agenollar, i vaig veure passar devant meu, primer l' escolá, en Guindo, al qui mirantme de fit a fit, vaig fer una ganyota; després al sacerdot amb el cupó a la ma. Allò va passar pel meu devant com una visió, va atemoritzarme un instant; pro desseguida vaig pensar amb el rei blanc que portava un cupó a la ma, i anava acompanyat d' un patge.

* * *

Per fi, un die van dirme que 'l pare 'm volia fer un petó, que se n' anava al cel; i 'm varen portar a la espona del llit, el pare 'm va amoxar, la mare 'm besà fortament. Després al cap de poc rato, vaig sentir gemecs, plors; vaig veure a la mare de genolls al llit, tapantse la cara am les mans; em va agafar i 'm va ensenyar al pare, i 'm va dir que era al cel. Al veure plorar axís a la mare, vaig esclatar en plor, pensant encara amb el pessebre que veia renaxer, enciser, en ma jovenívola imaginació.

Però em varen parlar d' un vestit nou, per anar a l' enterro; vàrem anar a cal sastre, i al passar per devant de l' aparador de câl flequer, ja no vaig mirar les figures; la meva dèria era 'l vestidet nou; i a tots els companys menuts que trovava els hi deia de bax en bax que estrenaria un vestit nou.

ANTONÍ VIVER.

FA FRET...

Quin fret que fa, muller meva estimada!
 Quin fret que fa!
 Aquet matí he sortit a la porxada,
 tot jo som tremolat.
 Darrera els vidres de ma cambra trista
 guaito els camps, guaito el bosc;
 sols ovira blancor de neu ma vista
 i un cel gris, melengiós.
 Si obro el balcó passa ratxa gebrada
 que talla am son alé;
 haig de tenirne ma presó barrada,
 i axis i tot em sento al cor l' hivern.
 Nostres fillets jugaven afanyosos
 tirantse neu pel cim:
 ¿què ho fa qu' ells a defora están joiosos
 i jo trist assi dins?
 Ai! el seu cor els don calor i vida,
 i el meu es apagat;
 hivern i fret son ànima ho oblida,
 jo a dins ho duc tancat.
 Tu trasques ufanosa i riallera:
 tampoc rès déus sentir;
 més no, vols amagarm' ho falaguera:
 ma pena com a mi t' ha d' encongir.
 Fesla venir prop nostre a la mainada,
 i tu encennós la llar;
 nostra familia axis agombolada,
 que hiverns pots suportar!
 Jo hi vull anar al vell escón dels avis:
 tant temps ha que l' anyor;
 am les rondalles i 'l rosari, els llabis
 es lornarán a moure plens de foc
 Però què dic? Als tísics no 'ls hi volen
 aprop dels sers volguts:
 dex que 'ls dies i dies se m' escolen
 com sempre aquí retut.
 No t' acostis tan sols, que desvariejo:
 potsé a tes galtes fugiria un bes.
 Permet que 'm quedi lluny de lo que emvejo;
 vesten d' aquesta cambra, que hi fa fret...

J. MONTSERRAT.

PARENTESSIS

Desde 'l nombre del divuit de aquet mès s' ha encarregat del setmanari *Catalunya Artística* una nova empresa (*) que intenta portar al periòdic alt, molt alt i en axò, repelosos i tot com som, no hi tenim pas res a escatir; però desitjariem que 'l bon sentit i brauesa del flamant director es demostrés una miqueta més de primer entuvi. I axò ens ho fa dir la santa indignació que sentim eontre el piló de neules qu' enbafen eternament els paladars literaris; llegiu periòdics catalans i os ensopegueu am tanta poesia i article fets de pasta de fideus que tapen el sol, amb una insípidesa d' aiga destilada que si no sou fanàtic de l' art no us obren pas les ganes de menjar. En axò potser també nosaltres hi *pusimos nuestras manos*; que se 'ns anoti i pendrem paciència; però axò no vol dir que *Catalunya Artística* sigui inviolable. Feia un quant temps que hi sentiem fressa de *lates*, però ens crèiem que ara es reformaria; no ens ho ha pas demostrat avui per avui, i sinó els llegidors no han de fer mes que llensar una miradeta en els nombres derrers de l' esmentat setmanari i ens donarán la raó, i trovarán, doncs, molt encertats els comentaris am què anem a adornar tres ò quatre travalls que 's porten la salsa per si metexos.

* * *

Quan erem petitois, a casa que eren clericals, ens feien anar a doctrina; axís es que entre altres coses varem aprendre el *Crec en un Deu*, i parlant de Jesucrist saviem que: *fou concebut per obra del Esperit Sant i nasqué de Maria Verge*; i quan se 'ns preguntava perquè dèiem per *obra del Esperit Sant*? responíem que, fou concebut no per obra d' home sinó per virtut del Esperit Sant. Qui 'ns ho haguera hagut de dir que erem uns sabiassos, que vindrien Lluisos Almeric, escriptors de diaris i versistas afamats, que inconsients —perquè avuy en dia no muda dir una heretgia sola, fa més tropa ser heretje de cap a peus ó sigui racionalista, perquè a l' Almeric se li veu bona intenció —ens rebatrien pels nassos aquestes auques?

*“Jesús ha nat! En rònega establia
ha nascut de Josep y de Maria
el diví Redemptor.”*

Lo cual manifesta dos coses: que 'l poeta no está fort de narro ò es un barrip-barrap, i que el que li va donar el *Visto Bueno* te alguna de les metexes flaques.

Que a voltes cantin *aucelles*
si venen després flors belles
que hi farem? Passe;
pero en questions de doctrina
que vagi la Catarina
molt prim mirada.

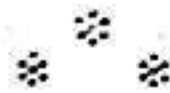
(*) Senyors de la nova empresa: cuan ens escriguin am llapis blau no ho fas sin am castellá porque fa mal efecte.

Voldriem xerrar una micà sobre aquell *Desde París*, prosa romànica, que comensa amb aquell enlaiment. "París es una corda armònica que vibra a cada moment omplint l' espay de notes alegres"; voldriem parlar d' aquella *Pàtria*, llorejada a Falset, que produex tan d' efecte amb alló de *à fé de Deu* de tant en tant, que casi ens esgarrifa:

"no ho ets pas à fé de Deu!....
no ho ets pas à fé de Deu!....
qu' ets ben reyna, à fé de Deu!";

voldriem *delectarvos en l' efluvi* de parleria neulítica d' alguna gaze-tilla del darrer nombre del esmentat setmanari qu' ens dexa avui portar tan de material a la nostra revista..... però ja toca el torn a la divertida composició d' en Castellet.

L' insertar poesies premiades vestex molt, pro devegades en lloc d' enlairar una revista li fan un favor que, *maldita la gracia*; i devegades no dexen en gaire bon lloc al Jurat Calificador que, després de llegir i *re-llegir* i meditar, les hi dona distinció. Nosaltres no discutirem pas si la poesia "A la llengua catalana" d' en Castellet, es ó no digne de premi, perquè ja sabem que entre gustos... etc.; pro si que 'ns resulta forsa divertida per la soltura i ingenuitat que respira. *Per cantar-te, diu, enamorat-ton present y ton passat—faria un llibre*. Sr. Castellet; V. faria un llibre? miri que li costaria molts diners i... molta paciència. No obstant, ben mirat, tot se pot arreglar tractantse d' una llengua que ha estat la de *Reys, de Sants y Santes*, i que am sos cants acondormex als *infants* i infantes, dic: *fills y filles*.

Axó 'm fa venir a la memoria el cas següent que va passar a un poblet de montanya.

Un dia 'l senyor Rector va fer un sermó sobre la mort i passió de Jesu-Crist, i va dir que Jesús havia sufert molt pels homes.

—¿I per les dones no?—va fer una veu de femella, exida d' un recó d' iglesia.

Pro dexemse de quentos que la poesia es bona *Tu 'ns fas resar ab anel, y arriban. ... i arriban..... bueno. ... més prest al cel, els Pare-Nostres. I les Ave-Mariés—no?*

Si teniu coratge, llegidors, a la estrofa següent hi sucareu molta substancia. Sabèu com ho diu en Castellet per a fernos saber que al jovent *català* com es de suposar, li agrada festejar en la llengua nàdivola? Doncs am les següents incoerencies que son un model de ben garrar:

"La donzella à son donzell
éll (axís amb un accent) *à n' ella y ella a n' éll* (altre colp accent)
y que 'ls hi agradas!"

Jo proposo aquesta reforma, anc que la frase resulti *campetxana*; al menys la Gramàtica i el bon seny no se 'n ressentirien tant;

*A la donzella ò donzell,
com primavera al aucell,
i que 'ls hi agradaes!!!*

Continúa:

*"may se cansan de mirar,
may se cansan d' estimar,
sempre parlante..."*

A vegades si que se 'n cansen, senyor poeta, tot i *parlante*, lo metex que succeèx en altres païssos que no parlen en català.

*"De un pol á l' altre pol,
t' ha portat tot un estol
de grans trovayres"*.

D' aquèts *grans* els que comensen de versejar en solen tenir molts: res, per a prevenir aquesta verola se 'ls haurà d' empeltar la pigota.

Quan el *Valbuena* vingut a menos arriba a n-aquest punt, la ploma li tira cosses i resol plegar d' una vegada, no sens transcriure com a colp d' efecte la derrera estrofa de tan saborosa, diguemne poesia:

*Tots els fills que en tú parlém
per cap més te deixarem,
Llengua estimada;
qu' ets la que Deu ens ha dat,
i ets la nostra..... y s' ha acabat:
(y se acabó, axò val un imperi)
¡no 'n volem d' altra!..*

I si algú diu que en aquet final li manquen pensaments escullits i notes més vigoroses i patètiques, li respondrem que l' autor se 'n rescabala amb els seus puntets suspensius i senyals d' admiració.....!

* * *

"¡Oh la Naturalesa! La Naturalesa es l' Art. Es l' etern artista que continuament crea bellesa, l' artista immortal que sens descans, sense fadiga produex i crea i crearà per tota una eternitat."

Axó es lo que 'm deia l' altre dia un amic mentres preniem el sol passejantnos amunt i avall d' una carretera. Cal advertir que aquest amic es un poeta d' aquestos que veuen ulls de fada en el cel blavís en lloc d' estrelles, i un devassall de rubins engarlandant un plat, en lloc d' una magrana desgranada.

"Tal com ho sents la Naturalesa es el mes gran artista i si no ho vols creure, vina". I 'm portá devant d' un pont xafat i retorsat que talment semblava que hagués patit d' un mal de ventre d' aquells que fan fer aquelles contorsions tan ridícules i ecstranyes.

"Veus aquet pont, va dirme, aquí tens un pont que avans de l' ai-guat no podia ser mes bunyol i antiartístic. Era la negació d' art..... d' aire xaparró, de branes matusseres..... ni un detall, ni una micarella de bon gust s' hi dexava veure. Tenia aquell encarcament propi de la majoria dels ponts que avui dia 's solen fer i qu' es degut a la regularitat i ordinació que en ells s' hi observa, aquell encarcament

que 'ls poetes tant detestem, pro, elevat a mes de la quinta potencia. En cambi avui, miratel com está. Res de rigidès i encarcament en ses columnes: una dreta, altres inclinades, hi ha vida, moviment en totes elles... Res de horitzontalitat monòtona en son sól: pujades i baxades, alts i baxos, accidentacions gracioses..... I en ses branes.. . En ses branes tampoc s' hi observa aquella rectitut de ratlles tan característica com antipática, res d' axó: vigues tortes, curves airoses, ondulacions capritxoses tota ella plena de vida i de moviment... ¡I tot .... La mare Naturalesa, la naturalesa desfent els bunyols dels homens, la Naturalesa traguent partit de lo que no s' en podia treure, de lo lleig i de lo matusser !"

Torno a repetir que aquet pobre amic era un poeta i per tant un xic xiflat. ¡Pro el refrá diu que 'ls boits i les criatures diuen les vritats.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

Desitjem a nostres llegidors un felís any nou i de passada que propaguin el nostre periòdic, que d' aquesta manera assegurin am la formalitat acadèmica que se 'ns atribueix que, *any nou VIDA nova*.

Cosas de Palacio van despacio, diuen els castellans. Axís es qu' a hores d' are no havem ben concretades les reformes que podria ò deuria sufrir nostra revista en la vinent anyada. Perxò, tenim quinze dies de coll ans de sortir el primer nombre del 1903 i am quinze dies es pot reformar l' Espanya, si Deu hi ajuda. Sigui com vulgui procurarem de totes passades que 'ls treballs de VIDA es fassin més interessants i fins es probable que donarem una mica d' *axamplisme* á les informacions polítiques i literaries.

Entre 'ls molts projectes que s' escatexen am mes ó menys fruit per a honrar dignament la memoria del gran poeta, n'hi ha un que d' avuy a demá será un fet. La ideia ha nascut a montanya, fora del bativull i tráfec de la ciutat, i per axó avansa am prodigi i ha sigut acullida favorablement entre 'ls que desinteressadament estimen la obra del cantor de "La Atlántida".

Aquesta es la d' axecar en lo Montseny, a la cimalla de Matagalls, al front de nostra adorada Catalunya, una fita ó monument que recordi 'ls mèrits del fill altíssim de la Patria; aquell lloc es apropósit per haberlo immortalisat entre 'ls propis i ecstranys am la obra "Aires del Montseny". No tots els honors que 's tributen á Verdaguer han de quedar reclosos a Barcelona, axis ho han entès alguns conterrànics de Mossén Cinto (A. C. S.) i per axó volen posar aquella fita perquè la ovirin tots els catalans al dirigir la vista al Montseny, i demanen la cooperació dels bons fills de la terra catalana d' ensá i enllá dels Pirineus.

El monument consistirà en una rocassa ostentant en una cara la efigie de 'n Verdaguer, amb alegories de tons selvatjes, estant emplasada dessota la gran Creu de Matagalls.

S' está formant la Junta eczecutiva que firmará las llistas de suscripció i portará a bon terme la ideia capdal que no duptém acullirán amb interés els nostres compatricis.

Podem avensar que l' esmentada Junta estará formada per els senyors següents

Martí Genís i Aguilar	Vich
Antón Busquets i Punset	Sant Hilari
Antón Bori i Fontestá	Barcelona
Mossén Ignasi Obiols	Osor
Jaume Bofill i Matas	Viladrau
Lluís Coll i Espadaler	Manlleu
Miquel de Requer de Descatllar	Tavernolas
Francisco Comas	Folgarolas
Mossén Josep Pou i Batlle	Girona

S' ha encarregat de la direcció de *Catalunya Artistica* el notable literat l' Ayné Rabell.

S' ha publicat el Cartell dels Jocs Florals de Barcelona corresponents a l' any 1903. S' hi oferexen els següents

Premis ordinaris.—La Englantina d' or se donará a l' autor de la millor poesia sobre fets històrics ò gestes glorioses de Catalunya, ò be sobre usatjes i costums de nostra benvolguda terra, essent preferida en igualtat de mérit la escrita en forma narrativa de romans ò de llegenda.—De la Viola d' or i argent sen fará entrega a l' autor de la millor poesia lírica relligiosa ò moral.—La Flor natural, premi anomenat d' honor i cortesia, s' adjudicarà a la millor composició en vers sobre tema que 's dexa al bon gust i franc arbitre de l' autor. Seguint la bella costum d' antic establerta, el qui obtingui aquèst premi deurá ferne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reina de la Festa, entregará tots els altres premis als que guanyadors ne sien.

Premis ecstraordinaris.—Una copa artística, que oferex el Consistori a la millor composició en prosa sobre tema i gènre literari que 's dexa al bon gust de l' autor.—Un premi que oferex el senyor Cardenal Bisbe d' aquesta Diócesis, al autor de la poesia relligiosa que 'n sia merexedora.—Un objecte artistic, ofert per la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, a la millor composició religiosa ò moral, en vers ò en prosa, essent preferida la que 's referexi a fills de Catalunya que hagin sigut canonisats ò beneficiats per l' Iglesia.

D' acort amb els Estatuts dels Jocs Florals, podrán concedirse ademés els premis, accéssits i mencions honorífiques que 'l Consistori judici qui ben merescuts.

Totes les composicions deurán esser rigorosament inédites i escrites en antic ò modern catalá d' aquet Principat, de Mallorca, de Valencia ò del Roselló.

Tots els treballs amb lletra clara i intel·ligible, se remetrán al Consistori, a son domicili, carrer dels Templaris, número 3, abans del mitj dia del 15 de mars vinent, junt cada hù am un plec clós que contingui 'l nom de l' autor i dugui damunt escrit el títul i lema de la composició.

No s' entregará el premi a l' autor qual nom no consti clarament escpresat en el plec respectiu, ò vagi en forma d' anàgrama, pseudónim ò altra contrassenya.

Fou escrit i firmat el Cartell en la ciutat de Barcelona, als 16 dies del mes de desembre de 1902, pels VII mantenedors.—Josep Franquesa i Gomis, president.—Joan Maragall.—Martí Genís i Aguilar.—Frederic Rahola.—Pere Vidal.—Victor Brosa i Sangermán.—Antoni Bori i Fontestá, secretari.

Pel dia 4 del mes entrant está anunciat un meeting Catalanista al teatre "Jardines de Novedades" de aquesta ciutat.

Benvingut sia.

Preguém als nostres subscriptors que si per cás els hi falta algún nombre pera completar la colecció, ens ho diguin tan aviat com puguin. Al revisar aquesta, fícsense be si els hi falta el nombre 14.

Diem axò perquè ens ha passat amb els subscriptors de Barcelona una cosa molt xocant; cap d' ells rebé el nombre esmentat i lo que es mes bo fins els paquets que enviàrem als kiosques s' evaporaren.

Després de molt barrinar buscant una escplicació d' aital ecstranyesa, ens hem adonat de que en aquell nombre hi havia un parèntesis dedicat a n' el Sr. Ma-ka-ko,

Aquesta coincidencia es la que 'ns fa preguntar ¿El Sr. Ma-ka-ko trafiquejava a les hores com empleat de correus a la Administració d' aqueste ram de Barcelona?

¿Será la mà del Sr. Ma-ka-ko, la *mano negra* d' aquet *suceso misterioso*.

Dintre poc s' estrenará en el teatre Romea de Barcelona un drama d' en Rusiñol titulat "El pati plau" que segons sembla te per argument el del articlet que amb el metex nom forma part de la collecció del metex autor, "Fulls de la vida".

VIDA

PUBLICACIÓ QUINZENAL
DE LITERATURA I ART

Sortirá el 15 i 30 de cada mes

Preu de subscripció. Mitj any, 2'50 Pts. Se paga per avensat

NÚMERO SOLT 20 CENTIMS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: SANTA CLARA, 4-3.er

Tipografia d' en Masó.—Ballesterias, 33 y 35.